

4 Список використаних джерел

1. Регістри обліку фермерських господарств штату Айова.

2. Ральф Ван Діксхорн Моя книга бухгалтерського обліку фермерського господарства / Ральф Ван Діксхорн. – К.: «Логос». – 1998. – 38 с.

3. Дема Д.І. Оподаткування фермерських господарств США: [монографія] / Д.І. Дема. – Житомир: Полісся. – 1999. – 232 с.

УДК 657.37:658.147

А.В. БОДНАРЧУК, *м.н.с.*,
ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН

Удосконалення фінансової звітності щодо власного капіталу

& Питання, які розглядаються:

- Узагальнено основні проблеми впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні.
- Розроблена додаткова звітна форма щодо власного капіталу для підвищення інформативності фінансової звітності.

Ключові слова: міжнародні стандарти, фінансова звітність, власний капітал, нерозподілений прибуток (збиток)

& Вопросы, которые рассматриваются:

- Обобщены основные проблемы внедрения международных стандартов финансовой отчетности в Украине.
- Разработана дополнительная отчетная форма относительно собственного капитала для повышения информативности финансовой отчетности.

Ключевые слова: международные стандарты, финансовая отчетность, собственный капитал, нераспределенная прибыль (убыток).

& Issues that are examined:

- The main problems of the introduction of international accounting standards in Ukraine were summarized.
- To increase the informativeness of financial statements developed an additional form of financial statements with respect to equity.

Keywords: international standards, the financial statements, shareholders' equity, retained earnings (loss).

Постановка проблеми. Інтенсивні зміни, які відбуваються в Україні під впливом епохи глобалізації економічних процесів, все більше потребують застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), які характерні для більшості країн з розвинутою інфраструктурою ринкових відносин. Застосування МСФЗ в Україні сприятиме розширенню зовнішньоекономічних зв'язків, покращенню інвестиційної політики і відповідно прийняттю ефективних економічних рішень.

В Україні запровадженню МСФЗ передувало схвалення розпорядження Кабінету Міністрів України "Про схвалення стратегії застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні" від 24.10.2007 р. № 911-р. Метою стратегії стало удосконалення системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні з урахуванням вимог міжнародних стандартів та законодавства європейського союзу [1].

МСФЗ – це документи, які визначають загальний підхід до складання фінансової звітності, а також пропонують варіанти обліку окремих засобів або операцій підприємств [2].

Слід також зазначити, що МСФЗ є уособленням кращої світової практики, вони не мають нормативного чи обов'язкового характеру для виконання, їм притаманні лише рекомендаційні властивості, що найбільш відповідають вимогам ринкової економіки.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Впровадження МСФЗ в Україні, як вважають вітчизняні науковці, передбачає виникнення суттєвих проблем. На думку Г. Кірейцева, концепція обліку та фінансової звітності, яка розроблена Міжнародною радою бухгалтерських стандартів, зорієнтована на задоволення потреб глобальних виробництв. Рівень розвитку національних продуктивних сил, соціальних, екологічних та правових відносин у ній до уваги не береться [3, с. 17].

Крім того, суттєвою проблемою запровадження МСФЗ є відсутність зв'язків між законодавчо-нормативною базою. Понятійний апарат Господарського та Цивільного кодексів в окремих випадках не відповідає понятійному апарату бухгалтерського обліку, який застосовується в П(С)БО та інших нормативних актах.

Ще однією з проблем є те, що після запровадження П(С)БО в Україні існує суттєва відмінність між бухгалтерським обліком і оподаткуванням, яка полягає в їх різних цілях, завданнях, принципах і методах, використанні різної законодавчої та нормативної бази. Така відмінність, з одного боку, не заохочує застосування принципів МСФЗ, а з іншого – ускладнює контроль за дотриманням податкового законодавства [4, с. 19].

Поряд з тим, не розроблено нормативно-методологічне забезпечення обліку у більшості галузевих міністерств і відомств. Лише деякі забезпечують підвідомчі підприємства методичною базою без врахування галузевої специфіки.

Проте, незважаючи на суттєві проблеми запровадження МСФЗ, С.Ф. Голов вважає, що "... мета максимального зближення національних стандартів фінансової звітності з міжнародними в даний момент є однією з найважливіших" [5, с. 12].

Метою статті є дослідження проблем впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності та удосконалення фінансової звітності щодо власного капіталу.

Виклад основного матеріалу. Зміни до закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність", які відбулися у травні 2011 року були прийняті Верховною Радою України та Постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 р. № 1223 передбачали внесення змін до Порядку подання фінансової звітності. Згідно з якими фінансова звітність та консолідована фінансова звітність, починаючи з 1 січня 2012 року, складається за МСФЗ банками, страховиками, публічними акціонерними товариствами та іншими підприємствами передбаченими цими нормами [6, 7, 8].

Відповідно до наказу Мінфіну № 1591, вище перераховані підприємства при складанні фінансової звітності за МСФЗ повинні застосовувати бланки форм фінансових звітів, які наведені у додатках до положень стандартів бухгалтерського обліку. Винятком є форма № 5 "Примітки до річної фінансової звітності" та № 6 "Додаток до приміток до річної фінансової звітності", які зазначені вище підприємства не застосовують, а складають їх у довільній формі. Зазначені форми за змістом та формою не відрізняються від форм фінансової звітності при її складанні за П(С)БО за винятком наявності двох додаткових рядків з назвою відповідних стандартів та можливістю вибору.

Враховуючи вимоги передбачені МСФЗ, при розкритті фінансової інформації таких доповнень недостатньо. Зокрема, форма № 1 "Баланс", на перший погляд розкриває достатню інформацію щодо власного капіталу. Інформація подається на початок і

кінець звітного періоду у розрізі його складових, а саме: статутний капітал, пайовий капітал, додатково вкладений капітал, інший додатковий капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток (непокритий збиток), неоплачений та вилучений капітал. Користувач за даними розділу 1 пасиву форми № 1 "Баланс" може побачити узагальнену суму власного капіталу на початок і кінець звітного періоду, а також окремо величину кожної його складової. Крім того, форма № 1 "Баланс" виконує функцію інформування кредиторів про гарантії повернення їхніх позик.

Проте, відповідно до вимог МСФЗ інформація про власний капітал, яка надається у формі № 1 "Баланс", не задовольняє потреби користувачів фінансової звітності і потребує відображення більш детальної, доречної та корисної інформації виходячи із потреб внутрішніх та зовнішніх користувачів. Зокрема, МСФЗ 1 "Подання фінансової звітності" встановлено об'єм інформації про власний капітал, яку необхідно обов'язково розкривати у бухгалтерському балансі або в примітках до нього, що не передбачено П(С)БО та уніфікованою формою.

Більш детальна інформація про складові власного капіталу та рух окремих його частин наводиться у формі № 4 "Звіт про власний капітал". Звіт про власний капітал складається з метою розкриття інформації та причини змін (збільшення, зменшення) величини власного капіталу підприємства.

Однак, незважаючи на велику кількість розділів, звіт про власний капітал не містить достатньо необхідної інформації потрібної для зовнішніх і внутрішніх користувачів та не відповідає вимогам МСФЗ.

Відповідно до вимог МСФЗ у звіті додатково необхідно наводити інформацію про зміни складових власного капіталу за попередній та звітний період, що не передбачено уніфікованою формою. Крім того, у звіті відсутня інформація по використанню резервного капіталу та нерозподіленого прибутку (збитку).

Отже, фінансова звітність, складена за формами фінансових звітів, що розроблені відповідно до П(С)БО, та призначені для складання фінансової звітності за міжнародними стандартами не відповідають потребам користувачів та вимогам МСФЗ.

Тому, на наш погляд, доцільно в примітках до фінансової звітності додатково подавати "Звіт про використання нерозподіленого прибутку (збитку)" (табл. 1).

Рекомендована форма фінансової звітності "Звіт про використання нерозподіленого прибутку (збитку)" побудований у формі шахової таблиці у розрізі статей формування та використання нерозподіленого прибутку (збитку). Шаховий принцип побудови звіту передбачає розміщення по горизонталі елементів часових змін нерозподіленого прибутку (збитку), а по вертикалі — основних операцій, які можуть призвести до зміни окремих статей та нерозподіленого прибутку (збитку) в цілому.

Звіт про використання нерозподіленого прибутку (збитку)

тис. грн.

Показники	Код	Залишок на початок звітного періоду	Зміна облікової політики	Зміна нерозподіленого прибутку збитку		Залишок на кінець звітного періоду
				Надійшло у звітному періоді	Використано у звітному періоді	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) за попередній період	010					
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) за звітний період	020					
Реінвестований капітал	030		X			
Резервний капітал	040		X			
Оціночні резерви	050		X			
	051					
Витратні резерви	060		X			
	061					
Фонд накопичення	070					
Фонд споживання	080					
Нараховані дивіденди	090		X			
Дивіденди по привілейованим акціям	091		X			
Дивіденди по простим акціям	092		X			

Звіт про нерозподілений прибуток (збиток) складається на підставі балансу, звіту про фінансові результати, а також аналітичних даних до відповідних облікових реєстрів. За правильного відображення операцій, які призвели до змін у складі нерозподіленого прибутку (збитку), залишок нерозподіленого прибутку (збитку) на кінець року, в цілому та у розрізі окремих статей, відображається у пасиві балансу та у звіті про власний капітал.

У звіті формуються показники нерозподіленого прибутку (збитку) минулого та звітного періоду, використання його на виплату дивідендів, накопичення реінвестованого капіталу та створення резервного капіталу. Необхідність складання даного звіту визвано перш за все інтересами самих власників, оскільки на основі аналізу даних звітності вони можуть приймати правильні ефективні рішення, які стосуються накопичення, використання та перерозподілу нерозподіленого прибутку (збитку).

Висновки. Отже, розглянуті проблеми впровадження МСФЗ в Україні та їх вимоги дають підстави стверджувати, що сучасний стан фінансової звітності потребує удосконалення. Для підвищення інформативності фінансової звітності щодо власного капіталу, задоволення потреб користувачів та відповідно до вимог МСФЗ нами розроблена додаткова форма фінансової звітності - "Звіт про використання нерозподіленого прибутку (збитку)". Рекомендований звіт складається з метою розкриття інформації про показники нерозподіленого прибутку (збитку) минулого та звітного періоду, використання його на виплату дивідендів, накопичення

реінвестованого капіталу та створення резервного капіталу. Аналіз даних звіту дозволить приймати правильні ефективні рішення, які стосуються накопичення, використання та перерозподілу нерозподіленого прибутку (збитку).

4 Список використаних джерел

1. Про схвалення стратегії застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.10.2007 р. № 911-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // Ліга: еліт Закон Copyright: ІАЦ "Ліга". - 2007-2011.

2. Лісничка О.В. Міжнародні стандарти як основний напрям удосконалення бухгалтерської звітності в системі економічної інформації / О.В. Лісничка // Економіка та підприємництво. – 2006. - № 5. – С. 190-193.

3. Кирейцев Г.Г. Глобализация экономики и унификация методологии бухгалтерского учета: [науч. доклад на 6-ой Междунар. науч. конф. «Научные исследования в сфере бухгалтерского учета, контроля и анализа: теоретико-методологическое значение и направления дальнейшего развития» (Житомир, 18-19 окт. 2007 г.)] / Г.Г. Кирейцев. – Житомир, 2007. – 68 с.

4. Веріга Г. Проблемні аспекти трансформації фінансової звітності підприємств України відповідно до принципів МСФЗ: міжнародні стандарти фінансової звітності / Г. Веріга, А. Савро // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 9. – С. 19-25.

5. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку: [монографія] / С.Ф. Голов. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 522 с.

6. Про бухгалтерський та фінансову звітність: Закон України від 16.07.1999 р. № 996–XIV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // Ліга: еліт Закон Copyright: ІАЦ "Ліга". - 1999-2012.

7. Про внесення змін до Порядку подання фінансової звітності: постанова Кабінету Міністрів

України від 30.11.2011 р. № 1223 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // Ліга: еліт Закон Copyright: ІАЦ "Ліга". – 2012.

8. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності: постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // Ліга: еліт Закон Copyright: ІАЦ "Ліга". - 2000-2011.

УДК 657.422

М.В. ДЕРІЙ, аспірантка*,
кафедра обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний економічний університет

Грошові кошти і розрахунки у планах рахунків будівельних підприємств

& Питання, які розглядаються:

- Досліджено історичні особливості робочого Плану рахунків бухгалтерського обліку в сегменті грошово-розрахункових операцій.
- Запропоновано впровадити проміжні і резервні субрахунки та аналітичні рахунки грошових коштів у будівельних підприємствах.
- Висловлена точка зору автора щодо можливості створення всесвітнього Плану рахунків відповідно до МСФЗ.

Ключові слова: грошові кошти, розрахунки, грошово-розрахункові операції, будівельні підприємства, План рахунків бухгалтерського обліку.

& Вопросы, которые рассматриваются:

- Исследованы исторические особенности рабочего Плана счетов бухгалтерского учета в сегменте денежно-расчетных операций.
- Предложено ввести промежуточные и резервные субсчета и аналитические счета денежные средств в строительных предприятиях.
- Изложена точка зрения автора относительно возможности создания всемирного Плана счетов соответственно к МСФО.

Ключевые слова: денежные средства, расчеты, денежно-расчетные операции, строительные предприятия, План счетов бухгалтерского учета.

& Issues that are examined:

- The historical features of Chart of accounts in the part of cash and settlement operations are considered.
- Some changes in sub-accounts and analytical accounts of cash flows in construction companies are offered.
- The opinion of author on project of Chart of accounts according to IFRS is expressed.

Keywords: cash flows, payments, cash and settlement operations, construction companies, Chart of accounts.

Постановка проблеми. Будівельні підприємства України у своїй практичній діяльності застосовують національний План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [9]. Проте, такі підприємства використовують рекомендований

державою План рахунків не в повній мірі, оскільки діяльність житлово-будівельних підприємств має свої особливості, а тому такі підприємства створюють додаткові субрахунки, аналітичні рахунки або ж не використовують всіх синтетичних рахунків, котрі пропонує національний План рахунків.

* Науковий керівник – З.-М.В. Задорожний, доктор економічних наук, професор, проректор з наукової роботи, завідувач кафедри обліку у виробничій сфері Тернопільського національного економічного університету.